

[Formanden.]

Vi vil mindes Chr. Madsen som en flittig og indsigtfuld medarbejder.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

Formanden: Fra arbejdsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse:

„Arbejdsministeren.

København, den 20. marts 1970.

Herved tillader jeg mig at meddele, at jeg ønsker at tilbagekalde det af mig den 4. februar 1970 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (lovforslag nr. 127).

Det bemærkes, at tilbagekaldelsen af det nævnte lovforslag er en følge af, at det ligeledes den 4. februar 1970 fremsatte forslag til lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring (lovforslag nr. 126) er vedtaget til ikrafttrædelse den 1. april 1970.

Lauge Dahlggaard.

Folketingets formand.“

Forslagsstilleren har altså taget lovforslaget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet.

Med skrivelse af 31. marts 1970 har forsvarsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Kurt Brauer stillet spørgsmål. Spørgsmålet og besvarelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Medlem af folketinget Svend Haugaard har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren foranledige, at idrætshaller fritages for pligt til at indrette beskyttelsesrum?“

Spørgsmålet er optaget på dagsordenen for tingets spørgetid i dag.

Skriftligt besvaret spørgsmål.

Af Kurt Brauer til forsvarsministeren (20. marts 1970):

„Vil ministeren tage skridt til at nedskære bemanningen af flådestation Grønne-
nedal?“

Begrundelse.

Af en artikel i Ekstra Bladet for onsdag den 18. marts fremgår det, at de værnepligtige på flådestation Grønne-
nedal er særdeles utilfredse med den ensomhedsfølelse, som er en følge af ikke mindre end 9 måneders fravær fra Syddanmark. Ekstra Bladet har spurgt en ansvarlig militærperson, hvilke mulige løsninger der kan tænkes på problemet, og har fået det svar, at man for at få en hyppigere udskiftning af mandskabet må ofre så betragtelige summer, at man end ikke har overvejet denne mulighed.

En nedskæring af antallet af værnepligtige på flådestationen vil imidlertid efter min opfattelse spare så mange penge, at en hyppigere udskiftning af mandskabet bliver mulig.

Forsvarsminister Ninn-Hansens svar (31. marts 1970):

Flådestation Grønne-
nedals værnepligtige menige besætning består af 78 mand. Alle undtagen tre har selv udtrykt ønske om at komme til Grønland.

De værnepligtige er sammen med den øvrige besætning den personelstyrke, der er nødvendig, for at flådestationen skal kunne løse de efter min mening meget væsentlige opgaver, der er pålagt den. Jeg tænker her i første række på koordineringen og ledelsen af den grønlandske redningstjeneste, på deltagelsen i den daglige sikkerhedstjeneste for skibsfarten og på den forsynings- og reparationsmæssige assistance til vore fiskeriinspektionsskibe og vore opmålingsskibe i grønlandske farvande.

Der blev foretaget en kraftig reduktion af flådestationens personelstyrke i 1960, og man tilstræber løbende personelreduktioner som led i en rationalisering af stationens daglige drift. Som følge af reduktionen i 1960 vil en fremtidig rationaliseringsgevinst i personelmæssig henseende imidlertid ikke kunne blive af en størrelsesorden, der økonomisk vil kunne kompensere for en hyppigere udskiftning af flådestationens værnepligtige besætning.

Selvom det i sig selv er en oplevelse at være på Grønland, har man fra forsvarers side gjort meget for at lette tjenesten, dels ved at give de værnepligtige en ekstra løn i form af et Grønlandstillæg og dels ved at give dem mulighed for et relativt stort antal

[Forsvarsministeren.]

fritidssysler, som specielt den grønlandske natur åbner rige muligheder for.

De 9 måneders tjeneste forekommer ikke at være særlig lang, når man f. eks. tager i betragtning, at u-landsfrivillige binder sig til 2 års tjeneste i udlandet.

På det således foreliggende grundlag finder jeg ikke for nærværende mulighed for at foretage en ændring af hyppigheden i udskiftningen af de værnepligtige menige på flådestation Grønnedal gennem en reduktion af den værnepligtige besætning.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Lis Møller* til undervisningsministeren:

„Vil ministeren overveje at henstille til kommunerne, at børnene i de mindste klasser møder senere i skole i de mørke vintermåneder, så trafikulykker, hvor børn kvæstes dødeligt, kan undgås?“

Lis Møller: Nu er vi på vej ind i den lyse tid, og tildragelser, som skete i vinterens mørke, glemmes hurtigt af alle andre end de mennesker, det gik ud over.

Skolebørn i 7-8 års alderen tvinges ud på vejene om morgenen i de mørke vintermåneder for at kunne være i skole kl. 8. De kommer ud i den mest hektiske trafik i mørke og meget ofte under dårlige vej- og sigtbarhedsforhold. De er på grund af størrelse og psykisk udvikling ude af stand til at overskue og bedømme trafikken. Hospitalet får hvert år indlagt døde og svært kvæstede børn, der har været ofre for disse ugunstige omstændigheder. Trafikskader, trafikulykker af alvorlig karakter virker altid meningsløse, men at børn på grund af skolegang kvæstes, så de bliver invalider eller dræbes, føles endnu mere meningsløst og kan undgås. Derfor mit spørgsmål til undervisningsministeren.

Undervisningsministeren (*Helge Larsen*): Jeg takker fru Lis Møller for spørgsmålet, der må interessere alle, som er optaget af skolens problemer.

Jeg vil i denne forbindelse gerne erindre om, at der i foråret 1968 vedtoges en æn-

dring i folkeskoleloven, hvorefter busbefordring af skolebørn kan arrangeres, når det måtte være ønskeligt af trafikikkerhedsmæssige grunde. Men selv om man foranstalter sådan befordring i tilfælde, hvor en skolevej er særlig farlig, kan der naturligvis forekomme så intens trafik i tiden op imod skoletid, navnlig i de mørke vintermåneder, at det indeholder et faremoment, især for børnene i de mindste klasser. Jeg ved, at nogle kommunale skolevæsener forsøgsvis har ændret tidspunktet for undervisningens begyndelse, for at børnene ikke i den mørke tid skulle komme ud i den stærkeste trafik, og kan der ved sådanne ændrede tidspunkter for undervisningens begyndelse skabes større sikkerhed for børnene, er der intet i lovgivningen, der hindrer det. Undervisningsministeriet har intet at indvende imod, at sådanne ordninger iværksættes, hvis trafikulykkernes tal derigennem kan nedbringes.

Jeg tror imidlertid, at forholdene er så forskellige fra kommune til kommune og i nogle kommuner fra skole til skole, at en generel henstilling næppe er hensigtsmæssig. Derimod forekommer det mig at være en oplagt opgave at tage op i de skolenævn, der nu i april måned vælges ved alle skoler. Gennem et samarbejde mellem lærere og forældre tror jeg at man mest hensigtsmæssigt kan søge disse færdselsproblemer løst ud fra de lokale forudsætninger og naturligvis også ved forhandling med de lokale myndigheder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Horn* til justitsministeren:

„Vil ministeren overveje at søge en bevilling til udlån — på vilkår fastsat af ministeren — til foreninger under „Dansk Kørelærer Union“ til anlæg af træningsbaner, så kørelærerne kan uddanne bedre motorvognsførere og dermed forbedre færdselssikkerheden?“

Skriftlig begrundelse:

Flere kørelærerforeninger landet over arbejder med planer om anlæg af træningsbaner for at kunne give deres elever en bedre uddannelse. Omkostningerne herved er større, end kørelærerorganisationerne selv kan klare under de givne låneforhold. Da

[Horn.]

formålet er større færdselssikkerhed, må det være det offentliges pligt at træde til, når der ikke på privat basis er mulighed for at fremskaffe de nødvendige midler.

Horn: Flere kørelærerforeninger under Dansk Kørelærer Union arbejder med planer om at få anlagt såkaldte træningsbaner for at kunne give de elever, som de uddanner, en mere realistisk uddannelse, altså en indsats for færdselssikkerheden. De omkostninger, der er forbundet med det, er så store, at det er vanskeligt for de enkelte kørelærerforeninger at klare dem. Der er i disse dage en enkelt af dem, der har arrangeret det, som går ned af økonomiske grunde; og da jeg ved, at det måske er henvend en snes stykker, der planlægger, og der næppe kan være tvivl om, at vi i de nærmeste år fra det offentliges side må gå ind for det, vil jeg aktualisere problemet for at undgå fejlinvesteringer. Jeg må forudsætte, at det offentlige kommer til at tage omkostningerne, og så vil det være meget uheldigt, hvis der investeres på et forkert grundlag. Dels kan disse foreninger komme til at sætte penge til, dels vil det offentlige altså blive stillet over for noget, som ikke rigtig duer. Derfor vil jeg gerne høre; om der ikke var mulighed for, at justitsministeren kunne gøre noget for at støtte denne sag, som vi alligevel vil blive stillet over for i løbet af kort tid.

Justitsministeren (Thestrup): I anledning af det ærede medlems spørgsmål vil jeg gerne sige, at jeg finder, det er overordentlig vigtigt for færdselssikkerheden, at køreuddannelsen bliver så god som muligt. Jeg er opmærksom på, at undersøgelser i udlandet viser, at køreuddannelse, hvori der indgår undervisning på særlige træningsbaner, giver gode resultater, og jeg kan tilføje, at rådet for trafikikkerhedsforskning for tiden planlægger et forskningsprojekt, der netop går ud på at måle effektiviteten af en køreundervisning, der omfatter oplæring på en særlig træningsbane.

Hvis det i en køreuddannelse skal indgå som et fast led, at undervisning bl. a. foretages på særlige træningsanlæg, er der naturligvis en mængde spørgsmål såvel økonomiske som organisatoriske, der må løses. Jeg

finder det rigtigst, at køreuddannelsen som helhed overvejes nærmere, inden der tages stilling til, om og i bekræftende fald, hvorledes særlige træningsbaner bør tilvejebringes, herunder også hvorledes finansieringen skal ske.

Jeg vil meget gerne give tilsagn om, at der i justitsministeriet bliver arbejdet videre med problemerne vedrørende køreuddannelsen, og at det herunder overvejes, i hvilket omfang uddannelse på særlige træningsbaner bør ske. Jeg finder i øvrigt disse problemer egnede til behandling i færdselssikkerhedskommissionen, der da også har optaget uddannelse af motorførere på sit arbejdsprogram.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Horn* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Kan ministeren oplyse, hvor langt udvalget om vore ø-problemer er nået i sit arbejde for at finde frem til en samlet plan for løsning af de generelle vanskeligheder, de fleste af vore øer har?“

Skriftlig begrundelse:

For hvert år der går, bliver øernes problemer større. Vi læser jævnligt i dagbladene om konkrete problemer, som de enkelte øer slås med.

Jo tidligere der kan fremlægges en plan for, hvad der fra det offentlige — statens og de nye amters — side kan stilles de betrængte øer i udsigt, des bedre kan øboerne selv bidrage til en løsning.

Horn: For hvert år der går, ser man tydeligt i dagspressen, at problemerne for vore øboer forværres. Det er ikke noget specielt dansk problem, det er noget, man kender i høj grad i de andre nordiske lande, navnlig i Norge, og man kan se i norsk presse og i norske publikationer, at det er noget, som den norske nation er meget optaget af.

Vi kunne vel forestille os, at man kunne slå sig til tåls med, at nu får vi storamterne, og så er det storamterne, der vil kunne løse de problemer. Det tvivler jeg meget på; de kan bedre noget på det, fordi der bliver flere om at betale omkostningerne, men jeg tvivler på, at opgaven kan løses af storamterne;

[Horn.]

det vil heller ikke være rimeligt, for det må vel være nationens opgave som sådan.

Det, der navnlig ligger mig på sinde, er det, som man også så tydeligt mærker i Norge, nemlig perspektivet for dem, der bor på øerne; de føler sig ligesom sat uden for alle os andre. Jeg tror, at selv om vi skal erkende, at nogle øer vil blive affolket i løbet af de kommende to årtier — det er jo i fuld gang — er der andre områder, hvor der vil være muligheder, og det er disse muligheder, der ligesom må tegnes op, så befolkningen dér kan se, at der er et perspektiv at arbejde henimod. Jeg tænker på Ærø, jeg tænker på Læsø, hvor de f. eks. ikke er i stand til at skaffe sig tilstrækkeligt og ordentligt drikkevand. Hvad hjælper det så, at man taler om turisme, når de ikke har mulighed for at skabe det?

Det er sådanne problemer, som bør løses og løses snarest, hvis den befolkning, som bor på øerne, skal have samme livsmuligheder som vi andre.

Ministeren for kulturelle anliggender (K. Helveg Petersen): Jeg er enig med hr. Horn i de almindelige betragtninger, han fremsatte her om øernes problemer. Jeg kan oplyse, at det udvalg, der er blevet nedsat for at tage stilling til øproblematikken, er i gang med arbejdet og snart kan være færdig dermed. Jeg tror, at rapporten vil foreligge omkring midten af maj, og jeg tror, den vil give et godt grundlag for en bred drøftelse af de mange, mange spørgsmål, som gør sig gældende for øernes befolkning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Svend Haugaard* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren foranledige, at idrætshaller fritages for pligt til at indrette beskyttelsesrum?“

Skriftlig begrundelse:

Enkelte idrætshaller er med lokale myndigheders billigelse opført uden at efterkomme civilforsvarets krav om beskyttelsesrum.

En række andre eksisterende og planlagte idrætshaller vil på grund af kommunesammenlægninger komme ind under områder, hvor beskyttelsesrum er obligatorisk.

Bestemmelsens opfyldelse vil især være økonomisk ødelæggende for de haller, der er opført, men også for kommende idrætshaller er det meget tvivlsomt, om de store ekstraudgifter står i et rimeligt forhold til den sikring, der kan opnås.

Indenrigsministeren (H. C. Toft): Pligten til at indrette sikringsrum i forbindelse med opførelse af idrætshaller i civilforsvarsområderne er en følge af bestemmelsen i civilforsvarsloven, hvorefter der skal indrettes sikringsrum i enhver bygning, der påregnes benyttet til teater, biografteater, restaura- tion, udstillingslokale, lokale til afholdelse af møder, forsamlinger o. lign. Men uden for civilforsvarsområderne er reglerne mindre strenge, således at der normalt her ikke vil være pligt til at indrette sikringsrum i forbindelse med opførelse af idrætshaller. Det er de kommunale bygningsmyndigheder, der fører tilsyn med lovens gennemførelse, men retten til at meddele dispensation fra lovens bestemmelser tilkommer civilforsvarsstyrelsen, hvis afgørelse kan indbringes for indenrigsministeriet.

Der har indtil nu i intet tilfælde for civilforsvarsstyrelsen eller indenrigsministeriet været forelagt spørgsmål om efterfølgende indretning af sikringsrum i idrætshaller, hvor sådanne rum i strid med lovens krav ikke er blevet indrettet ved hallens opførelse. Der er endvidere adgang til at dispensere fra lovens bestemmelser, og ifølge den praksis, der har været fulgt i de senere år, dispenseres der fra kravet om indretning af sikringsrum til tilskuerne i idrætshaller, således at der alene stilles krav om indretning af sikringsrum til aktive idrætsudøvere, cafeteriagæster o. lign. samt til hallernes personale. Dispensationer af denne art meddeles på det vilkår, at der tinglyses en deklara- tion om, at indenrigsministeren i påkom- mende tilfælde kan kræve hallen lukket for tilskuere.

Hvad angår spørgsmålet om kommunal- reformens indvirkning på civilforsvarsområ- dernes geografiske udstrækning og dermed på det område, hvori de strengere regler for pligten til at indrette sikringsrum gælder, vil jeg gerne oplyse, at det ikke er tanken, at der som en følge af kommunalreformen skal ske en udvidelse af pligten til indret- ning af sikringsrum. Det er ikke hensigten

[Indenrigsministeren.]

at kræve sikringsrum indrettet i bygninger, herunder idrætshaller, som ligger uden for de nuværende civilforsvarsområder, og som lovligt er indrettet uden sikringsrum.

Jeg forstår meget vel den økonomiske belastning, som pligten til at indrette sikringsrum medfører for en organisation eller en forening, som skal i gang med at opføre en idrætshal, og jeg vil derfor gerne henvise til, at jeg på foranledning af et spørgsmål af hr. Kurt Brauer har anmodet det af indenrigsministeriet nedsatte udvalg til revision af loven om snarest at afgive sin betænkning, og at udvalget over for mig har oplyst, at det bestræber sig for at afslutte sit arbejde inden årets udgang.

Når udvalgets betænkning foreligger, mener jeg, tiden er inde til, at vi må se på, om det vil være rimeligt generelt at fritage idrætshaller for pligten til at indrette sikringsrum.

Svend Haugaard: Jeg vil gerne sige tak for det positive svar. Jeg hæftede mig bl. a. ved, at kommunalreformen ikke giver anledning til, at der bliver tale om en udvidelse af pligten. Jeg hæfter mig også ved, at der kan dispenseres, og at der kan ankes til ministeriet, samt den, synes jeg, betydelige velvilje, der lå i ministerens udtalelser.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslaget (nr. 145) findes i tillæg A. sp. 2887, fremsættelsen i tidenden sp. 4186).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov for Færøerne om bekæmpelse af kønssygdomme.

(Lovforslaget (nr. 146) findes i tillæg A. sp. 2943, fremsættelsen i tidenden sp. 4187).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hans Kjær: Vi anbefaler.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om en særlig ydelse til folke-, invalide- og enkepensionister.

(Lovforslaget (nr. 151) findes i tillæg A. sp. 3041, fremsættelsen i tidenden sp. 4193).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bundvad: Det forslag til lov om en særlig ydelse til folke-, invalide- og enkepensionister, som vi nu har til første behandling, er for mig et udtryk for regeringens og socialministerens dårlige samvittighed over for pensionisterne. De havde fået løfte om, at de ved overgangen til kildeskat ikke ville blive dårligere stillet end tidligere, men resultatet blev for mange pensionister et helt andet og ringere. Forklaringen herpå skal jo søges i den måde, man i 1969 gennemførte kompositioner på. Nedslagsreglerne ved beregning af pensionisternes skat skulle da ophæves, det samme gjaldt persontilskuddene, der var blevet givet som erstatning for momsens. I stedet indførtes dobbelte personfradrag i skattelovgivningen, og pensionstilægget og erhvervsudygtighedsbeløbet i pensionsloven blev forhøjet.

Men forhøjelserne var for ringe med det resultat, at kun pensionister, der alene har